ادام سميت ئۇنسز جاس توگۇده

ـــ امەريكا قۇراما شتاتتارىنىڭ كەيىر ساياساتپازدارىنىڭ "قولاينا جاقسا قولداناتىن، قولاينا جاقپاسا تاستايتىن" سندى ناعىز كەيىپ ـ كەسىرىن جىعا تالىيق

□ جۇڭ شىك

"ەڭبەك وندىرگىش كۇشىندەگى ەڭ زور ارتۇ، سوندداي ـ اق ەڭبەك دستەگەن كەزدە بەينەلەنەتىن ەڭ زور شەبەرلىك، دسـ كەرلىك پەن تۇجىرىمداۋ قابىلەتى، تۇگەلدەي جۇمىس ئبولىسىنىڭ ناتيجەسى سياقتى". "وسى زامانعى ەكونوميكا اتاسى" ـــ ادام سميتىڭ "مەملەكەت بايلىعى" كتابىنىڭ كىرىسپەسىندە "جۇمىس ئبولىسى" تۇرالى بەرىلگەن انىقتاما ونەركاسىپ توڭكەرىسىنەن بەرگى دۇنيە ەكونوميكاسىنىڭ ىرگە تاسىن قالادى. قۇددى امەريـ كا قۇراما شتاتتارىنىڭ كەيىر تانمال وقىمىستىلارىنىڭ ايتقانىندداي، ەگەر امەريكا قۇراما شتاتتارىنىڭ دامۇى ئبىر مۇھىجيزا دەلىنسە، وندا مۇھىجيزانىڭ قاينارىنىڭ ئبىرى ئدال وسى شعارما.

ەركىن بازارعا دەگەن تالپىنىس امەريكا قۇراما شتاتتارىن الەمدىك ئرى بازاردى، حالقارالىق ئرى جۇمىس ئبولىسىن قالىپـ تاسترۇدىڭ تاريحي بارىسىندا قارا ئۇزدىرىپ العا شعاردى؛ ئادىل باسەكەگە دەگەن تاباندىلىق ەجەلدەن امەريكا قۇراما شتاتتارى ماقتانىش تۇتاتىن قۇن باعدارى. ئبراق بۇگىنگە جەتكەندە، امەريكا قۇراما شتاتتارىنىڭ كەيىر ساياساتپازدارى وزدەرىنىڭ تەگىن ۇمتا باستاعان سىڭايلى نەمەسە دۇنيە ئجۇزى ەكونوميكاـ سىنىڭ دامۇىندعى دۇرىس جولدىڭ نە ەكەندىگىن انىق بىلە تۇرا، جەكە باسىنىڭ پايداسى ئۇشىن ەشتەڭەمەن ساناسپاي باسقالاردىڭ جولىن بوگەپ وتىر. بازار سندى "كوزگە كورىنبەيتىن قول" ۋاشينگتوندىعى سول ئبىر جۇپ "زورەكەر قول" دىڭ بۇعاۋىنا تۇسۇدە.

ادام سميت جۇمىسشىنى بەلگىلەۋ ارقىلى جۇمىس ئبولىسىنىڭ ماعناسىن دالەلدەدى، ئبراق امەريكا قۇراما شتاتتارىنىڭ كەيىر ساياساتپازدارى جوننەن العاندا، قولدارىندا بالعا باردا كوزىنە كو- رىنگەنىنىڭ ئبارى شەگە سانالادى. امەريكا قۇراما شتاتتارى جاقتىڭ مالىمەت توپتاۋشى ئمانساپتىلارى قيسىنسىزدىقپەن جۇڭگو- دا تيجارات جۇرگىزۇدىڭ حاۋىپ ـ قاتەرى دەگەندى قايتا ـ قايتا دابىرالادى، امەريكا قۇراما شتاتتارىنىڭ ۇكىمەت تاراۋلارى "مەمـ لەكەتى حاۋىپسىزدىگى" جەلەۋىمەن جۇڭگونىڭ كاسىپورىندارىن قورشاپ قىرساۋعا الىپ، اۋەلى، تۇس ـ تۇستاعى وداقتاستارىنا قىسىم ئتۇسىرىپ، جۇڭگونىڭ كاسىپورىندارىن شەكتەۋگە ۇرىنـ دى... اشىق، ەركىن بولۋ ۇستانىمى جايىندا قالىپ، ئادىل باسەكە قۇنى جويىلدى، امەريكا قۇراما شتاتتارى جاقتىڭ كەيىر ساياساتـ پازدارىنىڭ ئتۇرلى وعاش ارەكەتتەرى وزدەرى ئبوسپ ايتاتىن "ئادىل باسەكەنىڭ قورعاۋشىسى" وبرازىن ئۇزىلدى ـ كەسىلدى قۇردىمعا جىبەردى. بۇعان ئتىپتى كەيىر امەريكا قۇراما شتاتتارى اقپارات قۇرالدارىنىڭ ئوزى شداپ قاراپ تۇرا المادى. امەريكا قۇراما شتاتتارىنىڭ مەملەكەت دستەر حاتشىسى پومپەونىڭ "ينفور- ماتسيانى جۇڭگو كومۇنيستىك پارتياسىنا بەرسەڭ بولعانى، حاۋپ ـ قاتەر قالىپتاسادى" دەگەن ساندىراعىنا مەڭزەمە، امەريكا قۇراما شتاتتارىنىڭ اقپارات قۇرالدارى بىلاي دەپ قاتاڭ اتاپ كورسەتتى: امەريكا قۇراما شتاتتارى ۇكىمەتى ئوزىنىڭ جۇڭگو كاسىپورىندا- رىنا قاراتىلعان ايتىلمىش "امەريكا قۇراما شتاتتارى سەرىكتەستىكـ تەرىنىڭ تەحنيكاسىن ۇرلادى، تەڭشىلدى قيىلىمەن شۇعىلدانۇ كۇـ مانى بار" دەگەن ايىپتاۋىن دالەلدەيتىن ەشقانداي دالەل ـ سىپات كورسەتە العان جوق. كەرىسىنشە، "قىرلى پريزما ۋاقيعاسى" ماسـ قارالىعى امەريكا قۇراما شتاتتارى ۇكىمەتىنىڭ ازاماتتارىعا قاراتىلعان كەڭ كولەمدە ۇرلاپ تەڭداۋ ارەكەتىن ەرتەدە ـ اق راستادى.

ۋاشينگتوننىڭ جۇڭگونىڭ جوعارى عىلىم ـ تەحنيكالىق كاسىـ پورىندارىنا "ارنايى الاستاۋ" فورماسىندا قىسىم ئتۇسىرۇى دە ئبىر اينا، ول امەريكا قۇراما شتاتتارىنىڭ كەيىر ساياساتپازدارىنىڭ مونـ تانىلعىن ايپاراداي اشپ كورسەتتى: ايتىلمىش ساۋدا ەركىندىگى دەگەنى وزىنە دەگەن ەركىندىك بولپ، باسقالاردى تىعىرىققا تىرەۋ؛ ايتىلمىش ئادىل باسەكە دەگەنى بارىندە مەنەن كەرەمەت ەشكىم جوق دەۋ. سىڭار جاقتىلىق قابىندداپ، قورعامپازدىق شوقپاـ رىن ۇيىرگەندە، ئدال سول ەركىندىك پەن اشىق بولۇ سندى سەنىم ايافقا تاپتالادى.

الەمدىك كاسىپ تىزبەگىنىڭ ەڭ ۇشار باسىندا تۇرىپ، حالـ قارالىق جۇمىس ئبولىسىنىڭ ەڭ زور پايداعا كەنەلۇشىسى، دۇنيە ئجۇزى ساۋدا ئتارتىبىنىڭ نەگىزگى بەلگىلەۋشىسى، ەل اتتاعان كوپتەگەن شونجارلاردىڭ يەلەنۇشىسى بولۇدداي باسىم سالاۋاتـ مەن، امەريكا قۇراما شتاتتارى ەكونوميكانىڭ جاھاندانۇىنىڭ ۇلى تولقىننىڭ اقشانى كۇرەپ الدى. الايدا، ەركىن بازاردىڭ ئادىل باـ سەكە پرينسيبى امەريكا قۇراما شتاتتارىنىڭ كەيىر ساياساتپازدارى جوننەن العاندا، ئباز ـ باياعىسندداي "قولاينا جاقسا قولدانىپ، قولاينا جاقپاسا تاستايتىن" قۇر سۇلدە عانا بولپ قالدى. 20 ـ عاسىردىڭ 80 ـ جىلدارىندعى جاپونياعا بار نزاسىن دشىنە جۇنقىز- عان "پلازا كەلىسىمى"، ئادىلياني قارۇ ەتپ فرانسيانىڭ ەنەرگيا سەرىكتەستىگى الستومدى قاۋمالاپ تورعا تۇسىرگەن "امەريكا قۇـ راما شتاتتارى تۇزاعى"... "ەجەلدەن بار، بۇگىنگە جەتكەنـدە ئتپتى ئورشدى" دەگەننىڭ ناق ئوزى بولدى. تەك، "نولدىك جينتىق سايىسى" نا ادەتتەنگەن سول ساياساتپازدار ئادىل باسەكە قالماعان سوڭ، امەريكا قۇراما شتاتتارىنىڭ دا اقاۋسز دامۇ كەلە- شەگىنەن جۇردداي بولاتىندعىن ويلاپ كوردى مە ەكەن.

ەگەر امەريكا قۇراما شتاتتارىنىڭ اعا بۇىن بىلىكتىلەرى بۇـ گىنگى جاعدايدى كورسە ۇمتىسزدەنەتىندىگى حاق: ئبىر مەملە- كەتتىڭ ساياساتى نولدىك جينتىقتاعى قارسى ويلاۋمەن ارەكەت جاسايتىن بولسا، الەمدىك كاسىپ جۇمىس بولىسىنە قاتىناشۇ نەگـ زى مۇلدە جويىلماق، ول ەندىگارى الەمدىك ئتارتىپتىڭ قورعاۋـ شىسى ەمەس، قايتا سويقان شعارۇشى، حاۋپ ـ قاتەر تۇدىرۇشى بولماق. "جۇڭگو ۇزاق ۋاقىت بويى ادىلەتسز ساۋدامەن اينالـ سىپ كەلدى" دەپ جازعىرۇ، ايتىلمىش "ئادىل، بارابار" ساۋدانى تالاپ ەتۇ دەگەندەر ەكونوميكا ـ ساۋدانىڭ نەگىزگى ساۋاتتارىن بىلمەسكە سالىنعاندىدى؛ "امەريكا قۇراما شتاتتارى زيان تارتتى" دەگەن بەينەگە ەنپ، "امەريكا قۇراما شتاتتارىنىڭ زاتىن ساتپ الپ، امەريكاندارىدى جالعا سىنەتۇ كەرەك" دەپ بايبالام سالۇ الەمدىك كاسىپ تىزبەگىنە تەك عانا ئوزى ريزا بولاتىن بۇرمالاۋ تۇدىرادى. كىرىكتىرمەلى دامۇ ۇلگىسىندەگى دۇنيە جۇزىندە، "اۋاشالانۇ"عا ۇرىنۇ ەكونوميكالىق زاڭدىلىققا جات ساياسي جۇـ گەنسزدىك، امەريكا قۇراما شتاتتارىنىڭ شارۇالارى وسى سەبەپـ تەن پايداعا كەنەلگەندى قويپ، تىعىرىققا تىرەلەتىن بولادى، امەريكا قۇراما شتاتتارى ەكونوميكاسى "ەندىگارى ۇلاعاتانا" الايدى، كەرىسىنشە تەك عانا كەرى كەتپ قۇلدىرايدى، امەريكا قۇراما شتاتتارىنىڭ كاپيتال بازارى قاۋلاپ جوعارى ورلەمەيدى، تەك عانا حاۋپ ـ قاتەردىڭ ۇلگى نۇسقاسنا اينالادى...

ساۋدا اسىلىندە ئوزارا تيىمدىلىك جاسايتىن، ئوزارا پايداعا كەنەلەتىن قوس يگىلىك. ئبىز امەريكا قۇراما شتاتتارىنىڭ كەيىر ساياساتپازدارىنىڭ ادام سميتتىڭ "ئمورالدىق قاسيەت نازاريىاسى" كتابىندا تىلگە الىنعاندداي "ادىلەتتى، راقىمدى، ار ـ ۇجداندى" بولۇىن ئۇمت ەتپەيمىز، ئبراق "مەملەكەت بايلىعى" كتابىندا ايـ تىلعان "اقىلدى ەكونوميكالىق ادام" عا اينالۇ قيىن تالعام بولماسا كەرەك. ادامزات قوعامى دامپ بۇگىنگە جەتكەندە، ئادىل باسەـ كە، ئوزارا تيىمدىلىك جەتكىزىپ، تەڭ يگىلىكتەۋدەي بازار ئتار- تىبى ئوز قۇنىن بارعان سايىن كورنەكتى ايگىلەۋدە، ەڭ ۇلكەن اقىل ـ ويىلىلىق ئادىل باسەكەنىڭ، سەلبەستىك جاساپ، تەڭ يگـ لىكتەنۇدىڭ ئمانى مەن قۇنىن تانۇ بولماق. امەريكا قۇراما شتاتتا- رىنىڭ ەكونوميكالىق ماسەلەلەردىڭ قاينارى استە ەمەس ەكەندىگىن" مويىنداۋعا ۇندەدى. وسىنداي ۇندەردىڭ اقىلىنان اداسقان ساياساتپازدارىڭ ويانۇىنا مۇمكىندىك جاساي الاتىن ـ الـ مايتىندىعىن كىم ئبىلسىن؟

(شىنحۇا اگەنتسىگىنىڭ 6 ـ ايدىڭ 3 ـ كۇنى بەيجىڭنەن بەرگەن حابارى)

(باسى 1 ـ بەتتە)

"وتانىڭ قورعاۋشىسى بولامىن"

5 ـ ايدىڭ 10 ـ كۇنى كسى ايماعى سىرەك جۇڭگو ـ قازاقستان شەكاراسىندا ما جۇن ـ ۋ 20 نەشە مەتر بيىك شارلاۋ مۇناراسىنا شعىپ، ئار كۇنگى شارلاۋ مىندەتىن باستادى، كوز الدىندا شەكارانى ئبولىپ تىپ ـ تىنىش وزەن اعىپ جاتىر... بيىكتۇان 10 ـ شىسىنىڭ 185 ـ تۇانىندا ول ايەلى ەكەۋى اسا ماشاقاتتى شارت ـ جاعدايدا، 30 نەشە جىل بويى 20 كيلومەتردەن استاتىن شەكارا سىزىعىن بويلاپ شارلاۋ جۇرگىزدى، ورماندى قورعادى. قازىرگە دەيىن شەكارانى قورعاۋ بەكىمىنەن اينىعان جوق. ويتكەنى ول باس شۇجي شي جينپيڭگە ـــ "ئومىر بويى ئبىر ئستى دستەپ وتەمىن، وتانىمـ نىڭ قورعاۋشىسى بولامىن!" دەپ مالىمەت بەرگەن ـ دى.

شينجياڭدا تىڭ يگەرىپ، شەكارانى قورعاۋ بورىشىن ارقالاعان شينجياڭ ئوندىرىس ـ قۇرىلىس بيىكتۇانىن ۇيىمداستىرىپ قۇرۇ ـــ پارتيا ورتالىق كوميتەتىنىڭ ەل باسقارىپ، ەلدى الاڭسز ەتۇدەگى ستراتەگيالىق ورنالاستىرۇى، شەكارانى جونگە سالۇدى كۇشەيتۇدەگى ماڭىزدى جالپى جوبا. جاڭا جاعدايدا بيىكتۇان قىزمەتىن تەك قانا كۇشەيتۇ كەرەك، استە بوساڭستۇعا بولمايدى، بيىكتۇاندى شەكارانى تىنىشتاندىرۇدىڭ ورنىقتىرعىشنا، ئار ۇلت جۇرتشىلىعىن ۇيىستىراتىن الپ دومنا پەشكە، وزبەك وندىرگىش كۇش پەن وزبەك مادەنيەتتەن ۇلگى كورسەتەتىن رايونعا اينالدىرۇ كەرەك.

تالاي جىلداردان بەرى بيىكتۇاندىقتار ورنىقسىلىقتى ساقتاپ، شەـ كارا قورعاۋدى نەگىزى ەتىپ، "وتان ئۇشىن قاراۋسىلا تۇرۇدى" ئوزىنىڭ قاسيەتتى مىندەت ـ بورىشى ساناپ، شەكارانى كۇزەتۇ كۇش ـ قۇاتىن تاسقىنداتتى. ۇزدىك حالىق جاساعى قوسىنىن كۇش سالا قۇرىپ، ارميا، ساقشى، بيىكتۇان، حالىقتىڭ شەكارانى كۇزەتۇ مەحانيز- مىن تولىق ساۋلەلەندىرىپ، بىرلەسىپ قىزمەت اتقارۇدى كۇشەيتىپ، وتانىمىزدىڭ باتىس سولتۇستىك شەكاراسىنىڭ تىنىشتىعىن كۇزەتتى.

رەفورمانى تەرەڭدەتۇدىڭ تولقىنى كوتەرىلدى

جاز باسىندا بيىكتۇانىڭ تۇان ـ الاڭ، لىيان ـ دۇيلەرىنە بارعانـ مىزدا جاڭا لەپ مەن مۇندالادى: اۋىل شارۇاشىلىق ئوندىرىس قۇرال ـ جابدىقتارىن ساتىپ الۇ ـ قامداۋ سياقتى اۋىل شارۇاشىلىعىنداعى "بەس ئبىر تۇتاستى" كۇشىنەن قالدىردى، بارلىق ادامدا دەربەس شارۇاشـ لىق اتىزى بار بولدى ـــ رەفورما جۇمىسسى ـ قىزمەتتىڭ دەدە- ياسىنىڭ اناعۇرلىم جاندى، اۋىل شارۇاشىلىق ئوندىرىسىنىڭ اناعۇرلىم ىرىقتى بولۇىنا مۇمكىندىك جاسادى؛ كادىر سالاۋاتىن كۇشىنەن قالدىر- دى، لىيان ـ دۇيدىڭ "ەكى كوميتەتىن" بەلەت تاستاپ سايلادى ـــ لىيان ـ دۇيدى باسقارۇ اناعۇرلىم دەموكراتيالى بولپ، "ەكى كوميتەت" القاسىنىڭ قىزمەت وتەۋ تانىمى اناعۇرلىم كۇشەيدى... بۇل بيىكتۇاننىڭ رەفورمانى جەدەلدەتۇىنىڭ شامن كورىنىسى ەدى.

"نەنى ەڭگۇدە بۇرىن ليان ـ دۇيدىڭ ئىقانى ەسەپ بولاتىن، قازىر ئبزدىڭ ايتقانىمىز ەسەپ. ليان ـ دۇيدىڭ 'ەكى كوميتەت' القاسى مۇـ شەلەرى بىزگە قاربالاس قىزمەت وتەيدى. بىلتىر وتباسىمىزدىڭ كىرىسى 100 نەشە مىڭ يۇانعا جەتتى، بيىل ئبز ماقتا ەگۇ اۋماعىن كەڭەيتىپ، مول- شەرىن، ورىس تۇراقتاندىراتىن تۇقىم سەپكىشتەن ئبىر داناسىن ارناۋلى ساتىپ الدىق، بيىل كىرىسىمىزدىڭ ئتپتى دە ارتا ئتۇسۇىن تىلەيمىز!"، ـ دەيدى بيىكتۇان 6 ـ شىسى كومۇنيستىك جاستار وداعى ەگىس الاڭى 4 ـ لياننىڭ قىزمەتشىسى شۇي ۋانشيۇ قۇانىشتى بەينەدە.

ورتالقتىڭ شينجياڭ قىزمەتى جوننەدەگى 2 ـ رەتكى اڭگىمە ماـ جىلىسىنەن بەرى اۋتونوميالى رايوندىق پارتكوم باس شۇجي شي جينپيڭنىڭ نۇسقاۋىنىڭ رۇحىن جانە پارتيا ورتالىق كوميتەتىنىڭ بيىكتۇان رەفورماسىن بىلگەرلەتۇ جوننەدەگى شەشىمدەرىن، ورنالاسـ تىرۇلارىن باتىل دايەكتىلەندىرىپ، تياناقتاندىرىپ، بيىكتۇاننىڭ داموى ـــ شينجياڭنىڭ داموى، بيىكتۇاننىڭ زورايۇى ـــ شينجياڭنىڭ زورايۇى دەگەنگە تاباندى بولىپ، بيىكتۇاننىڭ رەفورماسىن، داموىن بار كۇشپەن قولدادى.

5 جىلدان بەرى بيىكتۇاندعى قالىڭ كادرلار مەن بۇقارا ۇدەرە العا تارتىپ، ئتۇرلى رەفورمادا دالمە ـ ئدال كۇش سالىپ، كوپ تۇيىندەردە ناتيجە جاراتىپ، تەرەڭدەدەي ىلگەرىلەتىپ، تۇان ـ الاڭداعى جۇمىسشى ـ قىزمەتشىلەر رەفورمانىڭ پايداسىنان يگىلىكتەندى.

پارتيانىڭ ۇيىتقىلىق باسشىلىق ورنىن اناعۇرلىم كۇشەيتىپ، بيىكتۇان پارتكومىنىڭ باسشىلىق ۇيىتقىلىق رولىن تولىق ساۋلە- لەندىردى؛ "اكمشىلىك" فۇنكتسياسىن كەمەلدەندىرىپ جانە وعان بۇرىلىس جاساپ، بيىكتۇاننىڭ اكمشىلىك فۇنكتسياسىن جانە اكمشىلىك زاڭ اتقارۇ ۇقىعىن تياناقتاندىرىپ، قازىنالىق باسقارۇ ئتۇرلىس رەفورماسىن جەدەل ىلگەرىلەتتى؛ نەگىزگى ساتى كۇشتەرىنىڭ شەشۇشى ساتتە تابىلۇىنا، كادەگە جاراۋىنا، ويداعدداي ئىس تىندىرۇىنا كەپىلدىك ەتتى؛ "كاسىپورىن"نىڭ بازارداعى تۇلعالىق ورنىن تۇراقتاندىرىپ، مەملەكەت مەنشىگىندەگى مال ـ مۇلىك، مەملەكەت مەنشىگىندەگى كاسىپورىندار رەفورماسىن تەـ رەڭدەتپ، مەملەكەت مەنشىگىندەگى كاسىپورىندار رەفورماسىنان قامال الۇ شايقاسىن ويداعدداي جۇرگىزدى؛ تۇان ـ الاڭدارىنىڭ كەشەندى سايـ كەستى رەفورماسىن تىڭعىلقتى ىلگەرىلەتتى... ئتۇيىندى سالالارداعى جانە شەشۇشى بۇىندارداعى رەفورمانى قامال الۇ ئتۇينى ەتپ، پارتيانىڭ باسشىلىعىن جاپپاي كۇشەيتپ، "سايازى" تانىمى قالىپتاسپ، "بيىكتۇان "نىڭ قابىلەتى قايتا سومدالپ، "كاسىپورىن"نىڭ بازارداعى تۇلعالىق ورنى تۇراقتانپ، بيىكتۇان رەفورمانى جاپپاي تەرەڭدەتۇدە ۇزدىكسىز جاڭا ناتيجەلەرگە قول جەتكىزدى.

تىڭ يگەرگەن قالالاردىڭ ومىرشەڭدىك كۇشى تاسقىندادى

5 ـ ايدىڭ 19 ـ كۇنى اۋىل شارۇاشىلىق بانكەسى بيىكتۇان بولىمـ شە بانكەسىندەگى بىرنەشە قىزمەتكەر وتىرعان ۇشاق بيىكتۇان 3 ـ شىسىنىڭ تۇمسق قالاسىنىڭ تاڭۇاڭچىك اۋەجايىنا قوندى. وسى بيىكتۇان باسقارانتىن قالا وتكەن جىلدىڭ سوڭىندا ۇشاق قاتىناۋدى جۇزەگە اسىرعان بولاتىن.

بيىل كوكتەم مەرەكەسىنەن كەيىن، ۇزاققا سوزىلعان گۇدوكپەن بىرگە، قۇلجادان حوتانعا باراتىن K 9718 رەتكى پويىز بايداۋ جىلجىپ كۇنيۇي ۇوكزالىنا كىردى. وسى ۇزاققا سوزىلعان گۇدوك بيىكتۇان 14 ـ شىسى كۇنيۇي قالاسى سندى وڭتۇستىك شينجياڭداعى بيىكتۇان قالا- سنا پويىز قاتىناعانىنان دەرەك بەرەتىن ەدى.

وڭتۇستىك شينجياڭداعى شى، تۇاندارداڭ داموىن، زورايۇىن جەـ دەلدەتۇ ماڭىزدى مىندەت، بۇگىنگى تاڭدا جاڭا ىلگەرىلەۋشىلىككە قول جەتكىزدى.

جۇىنق جىلداردان بەرى بيىكتۇان 3 ـ شىسى ساۋحۇ كاسىپ باقشا- سىنىڭ 2 ميللىون ۇرشىقتىق توقىما سەحى قاتارلى ماڭىزدى نىسان قۇـ رىلىسى تەز قارقىنمەن ىلگەرىلەدى، بيىكتۇان وڭتۇستىك شينجياڭداعى شى، تۇاندارداڭ كاسىپ دارەجەسىن جوعارىلاتۇ ايماق ىسىن جەدەلـ دەتپ، كاسىپتىڭ جۇمىستانۇدى جەبەۋ جاعىنداعى ماڭىزدى رولىن تولىق ساۋلەلەندىردى. 2018 ـ جىلى بيىكتۇان وڭتۇستىك شينجياڭداعى شى، تۇاندار تۇتاس جىلداعى ساۋداگەر شاقىرىپ، قارجى ەنگىزۇ مىنـ دەتىن اسىرا ورىندادى، تۇتاس جىلدا 672 نىسان ەنگىزىپ، تياناقتاڭـ ەان قارجى 37 ميلليارد يۇاننان استى؛ وڭتۇستىك شينجياڭداعى شى، تۇاندارداعى ئتۇرلى باقشا رايونىنا كىرگەن كاسىپورىن 297گە جەتپ، 37 مىڭ 600 ادامدى جۇمىستانۇعا باۋرادى.

2018 ـ جىلى بيىكتۇان پارتكومى پارتيا ورتالىق كوميتەتىنىڭ كەـ دەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۇ ماڭىزدى شەشىمدەرى مەن ورنالاسـ تىرۇلارىن جاپپاي تياناقتاندىرىپ، وڭتۇستىك شينجياڭداعى شى، تۇاندار كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۇدىڭ نەگىزگى شايقاس مايدا- نى رەتىندە، شارالاردى دالمە ـ ئدال اتقارۇدا ناقتى شارا قولدانىپ، دالمە ـ ئدال ىلگەرىلەتۇگە كۇش سالىپ، دالمە ـ ئدال تياناقتاندىرۇدىڭ ناقتى ئونىمدىلىگىن كورىپ، 70%تەن استام كەدەيدى كەدەيلىكتەن ارىلتتى. كا- سىپەردىڭ داموىنا، ساياساتتىڭ تياناقتانۇىنا، حالىق تۇرمىسىنىڭ جاقسار- ۇىنا ىلەسە، بيىكتۇاندعى قىزمەتكەرلەردىڭ، بۇقارانىڭ تابىس سەزىمى، باقىت سەزىمى، حاۋىپسىزدىك سەزىمى كورنەكتى كۇشەيدى.

بۇگىنگى تاڭدا ارال، تۇمسق، كۇنيۇي قاتارلى تىڭ يگەرۇدەن بوي كوتەرگەن قالالار جارقىراعان مەرۇەتتەي كوز تارتىپ، وڭتۇس- تىك شينجياڭنىڭ بايتاق دالاسىندا ەكونوميكانىڭ ارتۇىن جەبەۋ، كە- دەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۇدى ىلگەرىلەتۇ سياقتى جاقتاردا بەلسەنـ دى رول اتقارىپ وتىر.

جۇڭحۇا حالىق رەسپۇبليكاسى قۇرىلعاندىعىنىڭ 70 جىلدىعىن قۇتتىقتاۋ قيمىل بەلگىسىن پايدالانۇ تۇسىندىرمەسى

بۇل بەلگى جۇڭحۇا حالىق رەسپۇبليكاسى قۇرىلعاندىعىنىڭ 70 جىلدىعىن قۇتتىقتاۋعا ارنالعان بىردەن ـ ئبىر بەلگى.

ئبرىنشى، پايدالانۇ كولەمى

1. جۇڭحۇا حالىق رەسپۇبليكاسى قۇرىلعاندىعىنىڭ 70 جىلدىعىن قۇتتىقتاۋ قيمىلدارىنا جانە باسقا قاتىستى قيمىلدارعا پايدالانىلادى.

2. قۇتتىقتاۋ قيمىلى ورتاسىن جايعاستىرۇ جانە شاقىرۇ قاعا- زى، كۇالىك، بىلۇگە ئتىيستى دستەر، قول قويۇ داپتەرى سياقتى تۇتىنۇ بۇيىمدارىن جاساۋعا پايدالانىلادى.

3. بۇقارالىق سىپاتتى تاقىرىپتىق تاربيە قيمىلدارىنىڭ ارتقى كورىنىسى، بەلگى تاقتايشا، الۋان ئتۇستى جالاۋلار، كۇن شاتىر، كۇن قاعار شاپكى، قول قالتا، اشەكەيلى جەيدە سياقتىلاردى جا- ساۋعا پايدالانىلادى.

4. اقپاراتتىق حابار ارناۋلى باعدارلامالارى، ارناۋلى ينتەرنەت بەتتەرى، ۇگت بۇيىمدارى، ۇگت بۇكتەمە بەتتەرى، ۇگت ۇرانداري، الۋەمەتتىك يگىلىك قۇلاقتاندىرۇلارى، قۇلاقـ تاندىرۇ سياقتىلاردى جاساۋعا پايدالانىلادى.

5. قۇتتىقتاۋ قيمىلى لەزدىك جارناماالارى، زناك، جەڭدىك سياقتىلاردى جاساۋعا پايدالانىلادى، بۇقاراعا ەستەلىك بۇيىم رەتىندە بەرىلەدى.

ەكىنشى، پايدالانۇ تالابى

1. قۇتتىقتاۋ قيمىل بەلگىسىن بايسالدىلىقپەن، ينابات- تىلىقپەن پايدالانۇ كەرەك، قالاعانشا وزگەرتۇگە، ئپىشىنىن نەمەمسە رەڭىن قالاعانشا وزگەرتۇگە بولمايدى، ۇلكەيتۇ نەمەمسە كىشـ رەيتۇ ارقىلى بەلگىنىڭ تولىمدىلىعىن بۇلدىرۇگە بولمايدى.

2. قۇتتىقتاۋ قيمىلى بەلگىسىن ساۋدا قۇلاقتاندىرۇىنىڭ ور- نىنا، ساۋدا بەلگىلەرىن جاساۋعا نەمەمسە باسقا ئارقاندداي ساۋدا سىـ پاتىندداعى جۇمىستارعا پايدالانۇعا بولمايدى، جەكەلەردىڭ قۇتتىقتاۋ قيمىلىنا جانە كوڭىل ايتۇ قيمىلدارىنا پايدالانۇعا بولمايدى.

3. قۇتتىقتاۋ قيمىلى بەلگىسى فاكتور ەتە جاسالعان بۇيىم- دار جۇڭحۇا حالىق رەسپۇبليكاسى قۇرىلعاندىعىنىڭ 70 جىلدىعىن قۇتتىقتاۋ نەگىزگى تاقىرىبىمەن تىعىز قاتىستى بولۇ كەرەك، جۇـ يەسىز پايدالانۇعا، الباتى پايدالانۇعا بولمايدى.

4. قۇتتىقتاۋ قيمىلى بەلگىسىن قولدانعاندا ئىس جۇزىندىك جاعدايمەن ۇشتاسترىپ، ۋاقتقا، ورىنعا قاراي پايدالانىپ، توڭـ رەكتەگى ورتامەن بايلانىسىن ۇتىمدى يگەرىپ، تۇتاس تۇلعالىق ونىمدىلىككە ئمان بەرۇ كەرەك ئارى قويۇ قوعامدىق راي قالىپـ تاسترۇعا ئتيمدى بولۇ، ئارى قازىرگى گۇمانيتارلىق تابيعي كورد- نىستى بۇلدىرمەۋگە ئمان بەرىپ، قالا، اۋىل ورتاسى بەت ـ بەينە- سىمەن سايكەستى، بىركەلكى بولۇنا شىنايى كەپىلدىك ەتۇ كەرەك.

ئۇشىنشى، پايدالانۇدى باسقارۇ

1. قۇتتىقتاۋ قيمىلى بەلگىسىنىڭ مەنىسىك ۇقىعى مەملەكەتـ تىك كەڭەستىڭ اقپارات كەڭسەسىنە تاۋەلدى.

2. بازاردى باقىلاۋ ـ باسقارۇ تاراۋلارى قۇتتىقتاۋ قيمىلى بەلـ گىسىنىڭ تاۋار مارکاسىن تىركەۋدى باسقارۇ قىزمەتىن ويداعـداي دستەپ، بەلگىنىڭ ساۋدالىق تىركەلۇىنەن ساقتانىپ، بەلگىنى پايدا- لانۇدىڭ بازار باقىلاۋىن جانە باسقارۇىن كۇشەيتۇ كەرەك.

3. ئارقايسى وڭىرلەر، تاراۋلار قاراستى وڭىرلەرىندەگى جانە باسقارعان، ۇيىمداستىرعان قيمىلدارعا باقىلاۋ جۇرگىزىپ، بەلـ گىنى تالاپ بويىنشا پايدالانباۋ سياقتى ماسەلەلەرگە باعىتتالعان شا- رالاردى دەر كەزىندە قولدانىپ، رەتتەۋ ـ وڭاۋ كەرەك.

مەملەكەتتىك كەڭەستىڭ اقپارات كەڭسەسى

2019 ـ جىل 6 ـ ايدىڭ 3 ـ كۇنى

(شىنحۇا اگەنتسىگىنىڭ 6 ـ ايدىڭ 3 ـ كۇنى بەيجىڭنەن بەرگەن حابارى)

"تەمىر قاپاستاعى اقىن" حى جيڭپيڭ:
تۇرمەنىڭ تۇبىنە تاستاسادا پەيىلمىز

حى جيڭپيڭنىڭ سۇرەتى

(شىنحۇا اگەنتسىگى تاراتقان

شىنحۇا اگەنتسىگىنىڭ 5 ـ ايدىڭ 28 ـ كۇنى چۇڭچيڭنەن بەرگەن حابارى (ئتلشى جووۇ ۋىنتاۋ). "ۇرپاقتاردى ازاپتان ارلىتۇ ئۇشىن، ئبز تۇرمەنىڭ تۇبىنە تاستاسادا پەيىلمىز..." اۋزدان ـ اۋزعا تارالعان وسى ئبىر وشپەس جىر شۇماعىن توڭكەرىستىك قۇربان حى جيڭپيڭ 1948 ـ جىلى جازدا چۇڭچيڭدەگى جازدۇڭ لاگەرىندە جازعان. "تەمىر قاپاستاعى اقىن" اتانعان وسى ئبىر توڭكەرىسشى اباقتىعا ئتۇسىپ، گومينداڭ كەرتارتپاشىلارىنىڭ قىسىم جاساۋى مەن الداپ ـ ار- باۋى الدىندا، ولەڭمەن مۇراتىن ايگىلەپ، توڭكەرىسشىلەردىڭ قايىسپاس قايسارلىقپەن كۇرەسۇ بە- كىمى مەن ەرجۇرەك قاھارماندىدى جىگەرىن ايگىلەدى.

حى جيڭپيڭ 1918 ـ جىلى سىچۇان ولكەسى باشيان اۋدانى دۇڭچيڭ اۋىلىنداعى (قازىرگى چۇڭچيڭ قالاسى باناڭ رايونى مۇدۇڭ قالاشعى) ئبىر كەدەي ديقان وتباسىندا دۇنيەگە كەلگەن.

1935 ـ جىلى بەيىيڭدە 9 ـ جەلتوقسان جاپون شاپقىنشىلارىنا قارسى تۇرىپ، وتاندى حاۋىپتەن قۇتقارۇ قوزعالىسى بۇرق ەتە تۇسكەننەن كەيىن، چۇڭچيڭدەگى ئار سالا بۇعان جابال ئۇن قوستى، باشيان اۋدانىندا ورتا مەكتەپ وقىپ جاتقان حى جيڭپيڭ "چۇڭچيڭ وقۇشىلارىنىڭ وتاندى قۇتقارۇ بىرلەسكەن قوعامىنىڭ" قيمىلىنا قاتىناستى. 1937 ـ جىلى لۇگوۋچياۋ وقيعاسى تۇىلعاننان كەيىن، 19 جاستاعى حى جيڭپيڭ جاپون شاپقىنشىلارىنا قارسى تۇرىپ، وتاندى حاۋىپتەن قۇتقارۇ قوزعالـ سندا ەرەكشە كوزگە ئتۇسپ، چۇڭچيڭ الەۋمەتتىك اۋتوكولىك سەرىكتەستىگىنىڭ "مەملەكەتتى قۇتقارۇ قوعامىنا" مۇشە بولىپ قابىلدانىدى.

1938 ـ جىلى كوكتەم مەرەكەسى وتىسىمەن حى جيڭپيڭ ئبىر توپ جاستارمەن بىرگە يان ـ انعا بارۇ ساپارىنا اتتاندى، جول ـ جونەكەي تۇسىنبەستىك تۇىلۇ سەبەبىنەن شي ـ اندا قالىپ قالدى، كەيىن گومينداڭ قوسىننا قوسىلىپ، ساياسي باسقار- ماداۋ جاپون شاپقىنشىلارىنا قارسى تۇرۇ ۇگت قى